

شماره ۲۲۴۰۰

تاریخ ۱۳۸۱ / ۹ / ۳

پیوست

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی
دفتر رئیس

بیت

ورود به دبیرخانه شورای نگهبان

شماره ثبت: ۱۸۶، ۱۱، ۸۱ صبح
تاریخ ثبت: ۲، ۹، ۸۱ عصر
اقدام کننده:

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۰/۲۱/۱۶۲۲ مورخ ۱۳۸۰/۴/۲ و پیرو نامه شماره ۸۴۴ - ق مورخ ۱۳۸۰/۳/۱۳، طرح جرائم سیاسی که در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۵ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کردبی
رئیس مجلس شورای اسلامی

مبتنی

ورود به دبیرخانه شورای نگهبان

شماره ثبت: ۸۱/۱۱/۱۸۳۰ صبح
تاریخ ثبت: عصر
اقدام کننده: ۸۱/۹/۴۰

طرح جرایم سیاسی

فصل اول - تعریف، دامنه و مصادیق جرم سیاسی

ماده ۱ - فعل یا ترک فعلی که مطابق قوانین موضوعه قابل مجازات است، هرگاه به‌انگیزه سیاسی علیه نظام سیاسی مستقر یا حاکمیت دولت یا مدیریت سیاسی کشور یا مصالح نظام جمهوری اسلامی و یا حقوق سیاسی اجتماعی و فرهنگی شهروندان و آزادی‌های قانونی ارتکاب یابد جرم سیاسی به‌شمار می‌آید.

ماده ۲ - جرائم زیر از مصادیق جرائم سیاسی محسوب می‌شوند:

- ۱- تشکیل یا اداره دسته یا جمعیت یا شعبه جمعیت یا هدف برهم‌زدن امنیت سیاسی کشور و یا عضویت در هریک از آنها.
- ۲- اجتماع و تبانی به‌منظور ارتکاب جرائمی برضد امنیت داخلی یا خارجی کشور و یا فراهم‌نمودن وسائل ارتکاب آنها.
- ۳- سلب آزادی فردی افراد ملت برخلاف قانون و یا محروم‌نمودن آنان از حقوق مقرر در قانون اساسی، به‌منظور برهم‌زدن امنیت ملی و جلوگیری از شرکت در انتخابات و مانند اینها.
- ۴- توهین به رئیس کشور خارجی که در قلمرو خاک ایران وارد شده است با رعایت شرط معامله متقابل.
- ۵- فعالیت تبلیغی علیه نظام جمهوری اسلامی ایران یا به نفع گروهها و سازمانهای مخالف نظام.
- ۶- کلیه جرائم انتخاباتی (جرائم مندرج در قوانین انتخابات مجلس شورای

مبتغی

اسلامی، ریاست جمهوری و مجلس خبرگان)

۷- جرائم مندرج در قانون فعالیت احزاب، جمعیت‌ها و انجمنهای سیاسی و صنفی و انجمنهای اسلامی یا اقلیت‌های دینی شناخته شده.

۸- توهین به رؤسای سه قوه، معاونان رئیس‌جمهور، وزراء، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، نمایندگان مجلس خبرگان و اعضای شورای نگهبان در حین انجام وظیفه و یا به سبب آن.

۹- تحریض و تشویق افراد و گروهها به ارتکاب اعمالی علیه حیثیت و منافع نظام جمهوری اسلامی در داخل یا خارج از کشور.

تبصره - جرائم زیر در صورت انطباق با ماده (۱) جرم سیاسی محسوب می‌شوند:
الف - افشاء و انتشار اطلاعات، اسناد و تصمیمات طبقه‌بندی شده مربوط به سیاستهای داخلی و خارجی کشور.

ب - ایراد افتراء و نشر اکاذیب به قصد اضرار یا تشویش اذهان عمومی.

ماده ۳ - جرائم خشونت‌آمیز ذیل، جرم سیاسی محسوب نمی‌گردند، هرچند با انگیزه سیاسی و به قصد تدارک جرم سیاسی یا تضمین هدفهای آن و یا تسهیل وقوع آن تحقق یافته باشند:

الف - سوء قصد به جان افراد، قتل عمدی مباشرت یا معاونت و شروع به آن

ب - آدم‌ربائی، هواپیماربائی و گروگانگیری

پ - بمب‌گذاری و تهدید به آن

ت - ایجاد حریق

ث - جاسوسی

ج - تجزیه طلبی

فصل دوم - نحوه رسیدگی

ماده ۴ - اعضای هیأت منصفه دادگاه رسیدگی کننده به جرائم سیاسی در استانها بین پنجاه تا صد و پنجاه نفر می باشند که به ترتیب مذکور در مواد آتی برای مدت دو سال انتخاب خواهند شد. انتخاب مجدد اعضای مذکور بلامانع خواهد بود.

تبصره - اعضای هیأت منصفه هر دادرسی پانزده نفر بوده که با حضور حداقل یازده نفر رسمیت می یابد. تصمیمات هیأت منصفه با اکثریت مطلق آرای حاضران در جلسه اتخاذ خواهد شد.

ماده ۵ - هیأتی مرکب از استاندار، رئیس شورای اسلامی مرکز استان به جانشینی رئیس شورای استان، رئیس کل دادگستری استان و دو نفر نماینده مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس، هر دو سال یک بار به دعوت رئیس شورای اسلامی مرکز استان تشکیل و اعضای هیأت را از بین اقشار مختلف اجتماعی مانند روحانیون، معلمان، دانشجویان، اساتید دانشگاهها، پزشکان، نویسندگان، خبرنگاران، روزنامه نگاران، وکلای دادگستری، کارگران، اصناف و پیشه‌وران، کشاورزان و نظایر آن انتخاب می نماید.

تبصره - هیأت منصفه هر دادرسی به قید قرعه و به وسیله دادگاه باحضور دو نماینده از شورای شهر مرکز استان تعیین می شود.

ماده ۶ - پس از انتخابات، فهرست اعضای هیأت منصفه برای اطلاع عمومی در روزنامه‌ها و نشریات محلی منتشر خواهد شد.

مجلس عالی

ماده ۷ - دادگاه رسیدگی کننده جرم سیاسی، حداقل یک هفته قبل از تشکیل جلسه، اعضای هیأت منصفه را برای شرکت در جلسه دادگاه دعوت می نماید. دادگاه با تشکیل و حضور هیأت منصفه به نحو مقرر در ماده (۴) و تبصره آن رسمیت خواهد یافت. تبصره ۱ - در صورتی که به تشخیص دادگاه، رسیدگی به اتهام، فوریت داشته باشد و امکان رسیدگی نیز فراهم باشد، رعایت یک هفته مذکور در این ماده الزامی نیست.

تبصره ۲ - چنانچه هر یک از اعضای هیأت منصفه عذر موجهی برای عدم حضور در دادگاه داشته باشد موظف است آن را تا بیست و چهار ساعت قبل از تشکیل دادگاه به اطلاع رئیس دادگاه برساند.

تبصره ۳ - در صورتی که هر یک از اعضای هیأت منصفه بدون عذر موجه در جلسات دادرسی حاضر نشود و یا عذر موجه خود را وفق تبصره (۲) این ماده به دادگاه اعلام ننماید و موارد یاد شده موجب رسمیت نیافتن جلسه هیأت منصفه گردد، پس از یک بار اخطار توسط دادگاه رسیدگی کننده به جرم سیاسی و به حکم همین دادگاه به سه سال محرومیت از عضویت در هیأت منصفه محکوم خواهد شد.

ماده ۸ - اعضای هیأت منصفه موظفند در جلسات دادگاه تا ختم رسیدگی حضور داشته باشند.

ماده ۹ - اعضای هیأت منصفه باید دارای شرایط زیر باشند:

الف - متدین به دین مقدس اسلام.

ب - تابعیت ایران

پ - داشتن حداقل ۳۰ سال سن.

مجلس

- ت - داشتن حداقل مدرک تحصیلی دیپلم و یا معادل آن از علوم حوزوی.
- ث - نداشتن سابقه محکومیت کیفری که طبق قانون موجب سلب حقوق اجتماعی باشد.
- ج - نداشتن نفع معنوی و مادی شخصی و حزبی و اجتماعی در محکومیت یا براءت.

ماده ۱۰ - موارد رد اعضای هیأت منصفه همان موارد رد دادرس مطابق قانون خواهد بود. اعضای انتخاب شده به متهم و وکیل او و دادستان ابلاغ می شود تا ظرف پانزده روز ایراد خود را به صلاحیت منتخبان اعلام کنند و دادگاه مکلف است پیش از آغاز دادرسی درباره رد یا تأیید ایراد تصمیم بگیرد.

ماده ۱۱ - هیأت منصفه می تواند در اولین جلسه دادگاه نسبت به تکمیل تحقیقات و یا ضرورت بررسی بیشتر اعلام نظر کند و یا در حین محاکمه اگر سؤالاتی از شاکی یا متهم و یا شهود داشته باشد، آنها را کتباً به وسیله رئیس دادگاه مطرح نماید.

ماده ۱۲ - پس از اعلام ختم رسیدگی بلافاصله اعضاء هیأت منصفه به شور پرداخته و نظر کتبی خود را در دو مورد زیر به دادگاه اعلام می دارند:

- الف - متهم بزهکار است یا خیر؟
- ب - در صورت بزهکاری، آیا مستحق تخفیف است یا خیر؟
- تبصره - پس از اعلام نظر هیأت منصفه، دادگاه در خصوص مجرمیت یا براءت متهم اتخاذ تصمیم نموده و طبق قانون مبادرت به صدور رأی می نماید.

ماده ۱۳ - هیأت منصفه منتخب دادگاه در آغاز دادرسی درباره بیطرفی خود و اجرای عدالت و رعایت انصاف سوگند یاد می‌کنند و در زمان دادرسی هرگونه تماس خارجی و ارتباط تلفنی با دیگران ممنوع است.

فصل سوم - سایر مقررات

ماده ۱۴ - متهمان و محکومان به جرائم سیاسی، علاوه بر برخورداری از امتیازاتی که برای متهمان و محکومان عادی به موجب قوانین و مقررات پیش‌بینی شده، از مزایای زیر، حسب مورد بهره‌مند می‌باشند:

الف - محل نگهداری متهمان و محکومان سیاسی از متهمان و مجرمان عادی مجزا خواهد بود.

ب - متهمان و محکومان سیاسی را نمی‌توان به هیچ وجه در طول دوران بازداشت و محکومیت به پوشیدن لباس زندان موظف نمود.

پ - دستبند زدن به متهمان و محکومان سیاسی ممنوع است.

ت - نگهداری متهمان به جرائم سیاسی در زندان انفرادی ممنوع است مگر اینکه دادگاه از بیم تبانی و برای تکمیل تحقیقات نگهداری در زندان انفرادی را ضروری بداند. در هر حال مدت آن نباید از پانزده روز تجاوز کند و هر روز نگهداری در زندان انفرادی معادل ده روز زندان عادی محسوب خواهد شد.

ث - محکومین سیاسی از حق ملاقات مستمر با بستگان خود برخوردارند.

ج - محکومین سیاسی از حق دسترسی به کتب و نشریات مجاز برای عموم و رادیو و تلویزیون برخوردارند. هزینه مربوطه در صورتی که بیش از هزینه متعارفی باشد که برای زندانیان صورت می‌گیرد مازاد آن باید به وسیله زندانی تأمین گردد.

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی
دفتر رئیس

مجلس

شماره ۲۴۴۰۰^{۱۷}

تاریخ ۱۳۸۱/۹/۳۰

پوست

ج - زندانیان سیاسی را نمی توان به هیچ وجه در طول مدت محکومیت به کار اجباری وادار کرد.

ماده ۱۵ - آئین نامه اجرایی این قانون توسط وزارتخانه های دادگستری، کشور و اطلاعات تهیه و حداکثر سه ماه پس از تصویب قانون به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

طرح فوق مشتمل بر پانزده ماده و هفت تبصره در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ بیست و پنجم آذر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است.

مهدی کروبی
رئیس مجلس شورای اسلامی